

ASSESSMENT AND EXAMINATIONS DIRECTORATE

Bundy Park, Private Bag 4571, King William's Town, 5600

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA, Website: www.ecdoe.gov.za

NSC 2016 CHIEF MARKER'S REPORT

SUBJECT	AFRIKAANS EAT
----------------	----------------------

PAPER	3
--------------	----------

DATE OF EXAMINATION:	28 NOV 2016	DURATION:	2:30
-----------------------------	--------------------	------------------	-------------

SECTION 1: (General overview of Learner Performance in the question paper as a whole)

AFDELING A

Afrikaans Eerste Adisionle Vraestel 3 was 'n uiters leerder-vriendelike vraestel wat vir elke leerder se kognitiewe vlak, smaak en voorkeure voorsiening gemaak het. Alhoewel die vraestel besonders leerder-vriendelik is, is die gehalte van 'n **Eerste Addisionele Taal** matriekvraestel geensins ingeboet nie. Dit was dus 'n regverdige vraestel en op die korrekte standaard vir graad 12. Die vraestel was redelik gebalanseerd en oor die algemeen goed deur die leerders beantwoord. Dit wil wel voorkom dat sommige leerders nie goed opgelei is in die verskillende transaksionele tekste nie en dus nie heeltemal goed van hul taak gekwyd het nie.

Afdeling A se onderwerpe het vir 'n wye verskeidenheid keuses en belangstellings gesorg, elke kandidaat kon iets in die verwysingsraamwerk vind waaroor hy/sy kon skryf.

Die meer gewilde onderwerpe was vraag 1.1, 1.5 en veral 1.3 omdat dit baie goed in die leëwêreld van die naskoolse kandidaat pas.

Meeste leerders kon met gevoel oor 1.1 – "Daardie dag sal ek nooit vergeet nie", skryf. Hier kon mens 'n definitiewe blik op die werklike leëwêreld waarin die matriekleerder hom/haar bevind, kry,

Die grootste meerderheid kandidate kon bepeins oor hul skoollewe en hoe hulle dit gaan mis (1.3). Ander het bespiegel oor die toekoms. Hier is die impak wat skool in hulle lewens gemaak het, goed beskryf. Hulle vreugdes, vrese en onsekerhede word hier sterk uitgelig.

Vraag 1.4 – "Is dit goed om risiko's te neem", was minder gewild, maar die sterker leerders het die vraag heelwat beter beantwoord.

Prikkels (1.6.1 – 1.6.3) is nie baie beantwoord nie. Enkele kandidate het 1.6.1 en 1.6.2 beantwoord, maar amper geen kandidaat het 1.6.3 aangedurf nie.

Daar was geen probleem met die interpretasie van die vrae by Afdeling A nie.

Daar is gevind dat die meeste kandidate nie Uitsonderlike (vlak 7) punte kon behaal nie omdat hulle eenvoudig nie die taalvermoë het om op so 'n hoë vlak te dink nie.

Meeste kandidate het in vlak 3 – 6 **gevaar, wat 'n duidelike indikasie is dat kandidate nie opleiding vir die eksamen gehad het nie.**

Enkele kandidate het twee of meer skryfstukke per afdeling gedoen, alhoewel die instruksies duidelik vereis dat net een skryfstuk per afdeling gedoen moet word. Dus word die leerder gepenaliseer omdat die tweede skryfstuk dalk die beter een kon gewees het.

Afdeling B het ook 'n redelike verspreiding van onderwerpe, tog het leerders hier nie te goed gevaar nie, vanweë die tegniese aard van die skryfstukke.

Vraag 2.4 was die populêrste vraag omdat dit pragtig in die matriekleerders se

verwysingsraamwerk pas. Die kandidate het hul hier goed van hul taak gekwy, alhoewel heelwat van die kandidate dit misinterpreteer het.

Ook 2.1, 2.3 was redelik gewild, alhoewel nie almal dit goed kon beantwoord nie.

Afdeling B is hoogs gespesialiseer en hier was dit duidelik dat leerders nie die teksvereistes van die verskillende tekste onder die knie het nie.

Afdeling C het gesorg dat kandidate meer punte verdien omdat dit die kortste teks was, dus kon kandidate met minder foute wegkom. Daar is gevind dat 3.2 (dagboekinskrywing) en 3.3 (instruksies) die gewildste vrae was. Die swakke kandidaat met beperkte woordeskat het egter klei getrap omdat hulle nie sekere woorde verstaan het nie of die kennis van noodhulp gehad het nie en dus heelwat van die onderwerp afgewyk het. Sommige leerders het nie die volle vraag by die instruksies (3.3) gelees nie en het eerder op die kos as noodhulp gekonsentreer.

Dagboekinskrywing is goed gedoen, maar leerders kon meer punte verdien het indien hulle meer op die emosie en gedagtes in plaas van bloot 'n vertelling gefokus het.

Heelwat algemene foute is regdeur al die sentrums gemaak, wat die kandidate se punte gemiddeld tot laag gehou het.

Van die algemeenste foute, is die volgende:

- Kandidate skryf nie in paragrawe nie
- Titels word weggelaat
- Daar is geen beplanning nie
- Sms-taal kom al te dikwels voor, bv. Kla, i.p.v. klaar; daai, i.p.v. daardie; ma, i.p.v. maar; trug, i.p.v. terug, ens.
- Kandidate blyk ook nie te weet dat daar 'n komma tussen twee werkwoorde verskyn nie.
- Sommige stelstukke was deurspek van Engelse woordeskat, of Engelse woorde wat summier verafrikaans is.
- Leerders gebruik nog aanhalingstekens by die dialoog
- Die woord ok/okay kom ook dikwels voor alhoewel die afrikaanse oukei eintlik aanvaarbaar is.

SECTION 2: Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

QUESTION 1

VRAAG 1.1 Daardie dag sal ek nooit vergeet nie.

Hierdie onderwerp het by meeste kandidate aanklank gevind. Kandidate kon dit goed beantwoord, want hulle kon onderhoudend oor hulle leëwêreld, ervaring ens skryf. Hier is 'n paar goeie opstelle met figuurlike taal geskryf. Leerders kon ook goeie verhalende/ beskrywende opstelle skryf. Die onderwerp leen hom tot 'n letterlike of figuurlike skryfstuk en leerders word daarvoor beloon. Daar was weinig gevalle waar misinterpretasie gevind is, want die memo het hom daartoe geleen dat leerders op een of meer as een onvergeetlike dag kan konsentreer.

VRAAG 1.2 WINTERTYD

Hierdie was 'n minder gewilde keuse, kandidate het hier nie juis geslaag om hulleself goed uit te druk nie. Kandidate kon ook nie die opstel op 'n figuurlike vlak aandurf nie. Hierdie skryfstuk is swak deur die leerders beantwoord.

VRAAG 1.3 Die laaste skoolklok van my graad 12-jaar het gelui. Wat nou?

Hierdie was 'n immer gewilde vraag, wat die meeste leerders gekies het. Baie van die skryfstukke was bespiegelend, en leerders het nogal kreatief geraak in hulle herinneringe oor hulle skoolloopbane en hier het heelwat kandidate goeie punte behaal. Sommige leerders kon leerders kon die boks dink en buitengewoon kreatiewe skryfstukke daaroor skryf.

VRAAG 1.4 Is dit goed om risiko's te neem?

Hierdie vraag was nie te gewild nie, maar leerders se responses hieroor was baie goed. Kandidate het baie intelligente, weldeurdagte opstelle met uitstekende voorbeelde geskryf. Leerders in die hoër kategorie het hierdie vraag gekies en baie goed daarin gevaar.

VRAAG 1.5 Musiek is 'n taal wat almal verstaan

Dis ook 'n minder gewilde onderwerp wat baie swak deur kandidate beantwoord is. Hier het kandidate se gebrek aan woordeskat hulle erg gekortwiek. Enkele kandidate kon herken dat musiek universeel met 'n unieke boodskap is.

Sommige kandidate het die onderwerp baie letterlik geïnterpreteer en nie te goed daarin gevaar nie.

VRAAG 1.6.1 Prikkel: Boelie

Hierdie onderwerp is ook glad nie deur baie kandidate aangepak nie. Sommige kon wel oulike hartroerende stories oor Boelies skryf. Ook hier het die leerders se woordeskat hulle in die steek gelaat. Heelwat leerders het nie die Afrikaanse spelling van "Boelie" geken nie en kon dus nie die punt kry wat hulle verdien het nie.

VRAAG 1.6.2 Prikkel: Sleutel

Die onderwerp het heelwat kreatiewe opstelle uitgelok. Sommige het ook die onderwerp op 'n baie letterlike vlak geïnterpreteer. Oor die algemeen het kandidate baie goed gevaar.

VRAAG 1.6.3 Prikkel: Renosters

Baie baie min kandidate het hierdie vraag beantwoord. Die enkeles wat dit wel gedoen het, het dit op 'n figuurlike vlak geïnterpreteer: Ma en kind i.p.v. renosters –stories is geskryf.

- (a) **General comment on the performance of learners in the specific question.**
Was the question well answered or poorly answered?

Average mark from the sample of 100 :		28.0
SUB-QUESTION	TOPIC OR ASPECT TESTED	AVERAGE % FROM SAMPLE
1.1	Daardie dag sal ek nooit vergeet nie	30.7
1.2	Wintertyd....	16.6
1.3	Die laaste skoolklok van my graad 12-jaar het gelui. Wat nou?	32.4
1.4	Is dit goed om risiko's te neem?	46.0
1.5	Musiek is 'n taal wat almal verstaan.	22.8
1.6.1	Prikkel: boelies	16.7
1.6.2	Prikkel: Sleutel	31.0
1.6.3	Prikkel: Renoster	28.0

(b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

- Die grootste probleem is swakke kandidate se geweldig gebrek aan woordeskat wat hulle nie toelaat om hulself goed uit te druk nie. Daar is leerders wat geheel en al nie oor die woordeskat en taalvaardigheid beskik om een korrekte sin in Afrikaans saam te flans nie. Dis hierdie kandidate wat dan die vrae/woorde/sinne uit die vraestel saamflans of sommer net in Engels die opstel aanbied.
- Gemiddelde leerders gebruik ook nie genoeg kreatiewe woorde nie.
- Sommige kandidate maak hulle skuldig aan mooiskrywery en gebruik hoogdrawende oordrewe uitdrukkings wat nie noodwendig in die konteks pas nie.
- Kandidate leer sommige skryfstukke vooraf en forseer dit dan onder 'n onderwerp in.
- Algemene foute wat spesifiek in Vraag 1 gemaak is, is die volgende:
 - Die dag wat ek nooit sal vergeet nie. – Die dag **dit** ek nooit sal vergeet nie.
 - Die verkeerde gebruik van die historiese verlede tyd woord: toe, bv. “as/ dan” i.p.v. ‘toe’.
 - “wit” wat dan na die Engelse “with” verwys.
 - “julle” i.p.v. “hele”
 - Sinne word nie met Voornaamwoorde/ Lidwoorde begin nie, bv. Eerste dag, i.p.v. Die eerste dag./ Meeste mense i.p.v. Die meeste mense
 - 'n + meervoud, bv. 'n manne/ 'n huise.
 - Woordordefoute (kandidate kan nie Werkwoord 1 en Werkwoord 2 skei nie)
 - Beplanning word nie gedoen voor opstelle geskryf word nie.
 - Leerders tref nie altyd 'n verband tussen nie inhoud van die skryfstuk en die prentjie nie. Daar moet 'n verband tussen die inhoud en prentjie wees vir die leerder om 'n voldoende of meer punt te kry.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

- Die rubriek vir kreatiewe skryfwerk moet met die kinders gedeel word en aan hulle verduidelik word. Onderwysers moet seker maak dat die kandidaat presies weet waarop hy/sy geassesseer gaan word.
- Doen baie meer stelwerk aktiwiteite as enige ander vraestel- dit is per slot van sake tog hulle grootste vraestel. Die **Handleiding vir Afrikaanse Skryfkuns** moet ook gereeld gebruik word sodat die leerders presies weet wat die vereistes vir elke stelstuk is.
- Onderwysers kan aktiwiteite in die klas doen wat leerders se woordeskat verryk.
- 'n Tematiese benadering kan vir alle aktiwiteite gevolg word, wat goeie woordeskat by die leerders sal inskerp. Woordeskatlyste vir letterkunde sal ook help om Afrikaanse Woordeskat op te bou.
- Kandidate moet ook geleer word dat hulle op matriekvlak nie oor alledaagse gebeurtenisse skryf nie, die skryfstuk moet van **diepte en volwassenheid** getuig.
- Kandidate moet ook geleer word om binne die voorgeskrewe woordtelling te hou, veral die sterker kandidate en om dit dan akkuraat aan te dui.
- Onderwysers moet leerders ontmoedig om vooraf voorbereide opstelle onder 'n onderwerp in te forseer. Dit is gewoonlik die sterker kandidaat wat voor die versoeking swig en dit is gewoonlik tot hulle nadeel.
- Die kenmerke van die formele stelstukke moet absoluut by die leerders ingeskerp word.
- Elementêre aspekte soos 'n adres word steeds deur heelwat leerders nie reg in Afrikaans geskryf nie.
- A-kandidate moet geleer word om nie "Meneer" herhaaldelik in die formele brief/brief aan die pers te gebruik nie.
- Woordorde is 'n vaardigheid wat deur menige kandidaat nie onder die knie gekry is nie.
- Die uitvoer van instruksies, leerders moet geleer word om na die fyner detail van die vrae te kyk en alle aspekte van die vrae beantwoord – dit is waar die kandidaat die meeste punte gaan verdien.
- Die titel en vraagnommer moet elke keer bo-aan die finale skryfstuk geskryf word – dit maak die nasien net makliker.
- Leerders moet geleer word hoe om instruksies te skryf.
- Leerders moet weet hoe om die vraag reg te interpreteer en nie bloot enige instruksies neerskryf nie.
- Daar moet ook klem gelê word op die gedagtes/emosies van 'n dagboekinskrywing.
- Dit moet nie slegs 'n vertelling van 'n dag se gebeurtenis wees nie.
- Leerders moet tydens formele assesserings in die klas op dieselfde basis as in die eksamen behandel word- geen wordeboeke moet toegelaat word nie.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

- Leerders lees nie instruksies nie.
- Hulle onderskei ook nie tussen beplanning en finale skryfstuk nie en skryf soms albei in pen. Die eerste een sal dan gemerk word.
- Leerders moet duidelik aandui wat die Finale Skryfstuk is.
- Die aantal woorde word soms nie aangedui nie of onakkuraat aangedui.
- Sommige leerders se maak gebruik van lang, lomp sinne, sonder enige leestekens.
- Paragrafering het ook by sommige sentrums as 'n probleem voorgekom
- Woordkeuses soos kleure i.p.v. klere, help i.p.v. hulp, verkoop i.p.v. koop, van i.p.v. want, dat i.p.v. wat, af i.p.v. as, lyf i.p.v. lewe, wil, i.p.v. sal, ens.
- Verkeerde gebruik van die voornaamwoord, veral hy i.p.v. sy en hom/haar.
- Leerders skryf lang inleidende paragrawe by die brief, huldeblyk. Hulle mag maar by hierdie skryfstukke met die deur in die huis val.
- Die toon en register by die formele brief aan die pers moet formeel wees en by die huldeblyk kan dit formeel of informeel wees, afhangend van die kultuurkonteks.
- Sekere kandidate het ook hulle antwoorde uit die vraestel saamgeflans. Daar word geen punte toegeken indien 'n leerder uit die vraestel afskryf nie.
- Leerders verdeel nie die woorde in lettergrepe aan die einde van die reël op 'n bladsy nie, bv. Waarde- er, i.p.v. waar-deer.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

- Onderwysers moet die eksamenriglyne vir die opstel van vraestelle met hulle leerders behandel, sodat leerders presies weet watter tipe stelwerkstukke gevra gaan word. Dit moet dan deurgaans deeglik ingeoefen word.
- Vakadviseurs moet werkswinkels in die eerste kwartaal reël om terugvoering oor die merkproses te verskaf.

QUESTION 2

- (a) **General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?**

Vraag 2.1 Brief aan die pers

Die goeie aantal kandidate het hierdie brief gekies en nie baie goed hierin gedoen nie. Dit is baie duidelik hier dat kandidate hier verwar was met die trant en styl van die formele brief en brief aan die pers. 'n formele formaat, aanspreekvorm en styl was toepaslik vir die formele brief, terwyl 'n informele trant.

Hier was baie goeie skryfstukke van leerders wat erg ontstoke was oor Vissie se gebrek aan simpatie oor ons waterkrisis.

Baie leerders het hierdie brief uit vraestel saamgeflans – hulle het eenvoudig nie die woordeskat nie.

Vraag 2.2 Huldeblyk

Hierdie vraag was nie so gewild soos wat verwag is nie. Die leerders wat dit wel gekies het, het hulself goed van hul taak gekwyt. Die huldeblyk kan almal mee identifiseer, want hier gaan dit oor werklike situasies waaraan almal blootgestel word. Sommige kandidate het wel die huldeblyk vooraf geleer en het dus nie iets oor die oorledene se sportloopbaan gesê nie.

Vraag 2.3 Koerantberig

Die vraag is ook redelik gewild omdat leerders goed daarmee kon identifiseer. Heelwat leerders het ook die vraag nie reg geïnterpreteer nie en eerder met die hoof saamgestem as om ontevrede met sy besluit te wees.

Vraag 2.4 Dialoog

Die oorgrote meerderheid het hierdie vraag gekies en hier het die oulikste skryfstukke uitgekom. Leerders kon onderhoudend “stry” oor hulle situasie. Die skerpere kandidate het baie oulike woordspeling en retoriese middele hier toegepas. Tog het sommige leerders weereens die “ongelukkigheid” in die vraag gemis en is daar net oor eksamen/studie gepraat. Dit was 'n immer-gewilde keuse.

<i>Average mark from the sample of 100 :</i>		15.4
SUB-QUESTION	TOPIC OR ASPECT TESTED	AVERAGE % FROM SAMPLE
2.1	Brief aan die pers	14.0
2.2	Huldeblyk	10.7
2.3	Koerantberig	19.3
2.4	Dialoog	17.6

(b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

- Baie leerders ken nie die formate van die **Brief aan die Pers en Koerantberig** nie.
- Leerders kry nog steeds die adres by die brief verkeerd. Die Engelse invloed kom nog steeds deur.
- Die formele trant in die brief aan die pers is nie altyd handhaaf nie.
- Baie kandidate het die brief aan die pers uit die vraestel saamgeflans.
- Kandidate het ook nie die omgekeerde piramide-beginsel by die **koerantberig** toegepas nie. Bv. wie, wat, waar, wanneer, waarom.
- Kandidate het nog aanhalingstekens by die dialoog gebruik.
- Woordordefoute kom nog steeds voor.
- Kandidate het ook nie die teksvereistes by die **huldeblyk** geken nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Verwys na nr. 1 c

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Verwys na nr.1 d

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Verwys na nr. 1. e

QUESTION 3

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Vraag 3.1 Plakkaat

Hierdie vraag was gewild en graag deur leerders gekies, alhoewel die kandidate dit ook glad nie goed beantwoord het nie. 'n Baie gepaste onderwerp gemik op tieners wat deesdae meer voor die rekenaar as in die buitelug is.

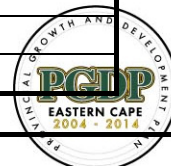
Vraag 3.2

Meeste kandidate het die dagboekinskrywing gekies en gemiddeld tot goed hierin gevaar. Dit was 'n maklike opdrag in die kandidaat se verwysingsraamwerk en onderrigvereistes. Die dagboek was die beste beantwoord van al die kort transaksionele tekste.

Vraag 3.3 Instruksies

Heelwat leerders het die instruksies gekies, maar nie te wonderlik daarin gevaar nie. Die leerders blyk nie die kennis van noodhulp te hê nie.

Average mark from the sample of 100 :		8.8
SUB-QUESTION	TOPIC OR ASPECT TESTED	AVERAGE % FROM SAMPLE
3.1	Plakkaat	6.9
3.2	Dagboekinskrywing	11.4
3.3	Instruksies	8.2

(b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

- **Plakkaat** – moet die ABBA-beginsel toepas.
- Dit moet visueel aandag trek – nie noodwendig prente nie, maar tipografie-lettergroottes, leestekens ens.
- Teikenmark (tienes) moet genoem word.
- **Dagboekinskrywing** word liewe as lewe gespel, dagboek moet Dagboek wees.
- Datums word uitgelaat.
- Die inskrywings is dikwels in die teenwoordige of toekomstige tyd i.p.v. verlede tyd.
- Kandidate gaan dikwels oorboord met vertellings van wat gebeur het, sonder om hulle gevoelens daaroor te deel.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

By hierdie afdeling kan kandidate lekker punte kry en die verskillende tekssoorte moet goed ingeskerp word. Gee aan leerders genoeg voorbeelde en oefening.

Plakkaat en Instruksies leen hulself goed tot groepwerk.

Instruksies moet maklik gevolg kan word en prakties uitvoerbaar wees, dus duidelike taalgebruik.

Verwys verder na nr.1 c

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Verwys na nr.1 d

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Verwys na nr.1 e